

Erütrotsüütide settekiirus (B-ESR)

Kliinilise keemia ja laboratoorse hematoloogia osakond

Erütrotsüütide settekiirus (ESR) on mittespetsiifiline test, mida kasutatakse põletiku olemasolu ja ulatuse hindamiseks organismis. ESR sõltub plasma valkude kontsentratsioonist ja erütrotsüütide omadustest. ESR kiiruse määrab põhiliselt suure molekulkaaluga ägeda faasi valkude kontsentratsioon veres: fibrinogeen, α_2 -makroglobuliin, immuunglobuliinid, pöördvõrdeliselt albumiin. Tulemuse hindamiseks mõõdetakse erütrotsüütidevaba plasmaosa kõrgust, mis on tekkinud ühe tunni jooksul vertikaalselt seisnud katsutist. Laboris on kasutusel modifitseeritud meetod, mis annab tulemuse 20 minuti jooksul.

Uuritav materjal, selle võtmine, saatmine ja säilitamine

Katsuti	Veeniveri: K2E/K3E-katsuti (lilla kork)
Säilivus	Veri toatemperatuuril neli tundi, 2-8 °C 24 tundi

Analüüsi tegemise aeg: ööpäevaringselt

Analüüsimeetod: modifitseeritud Westergreni meetod analüsaatoril

Referentsväärtused

17 a - < 51 a	M	< 11 mm/h
	N	< 13 mm/h
51 a - < 61 a	M	< 13 mm/h
	N	< 20 mm/h
61 a - < 70 a	M	< 15mm/h
	N	< 21 mm/h
≥ 70 a	M	< 31 mm/h
	N	< 36 mm/h

Näidustus ja kliiniline tähendus

Krooniliste põletikuliste haiguste diagnostika ja haiguskulu jälgimine.

Settekiirus on tõusnud hulgemüeloomi, süsteemsete sidekoehaiguste, maligne protsesside, mõnede maksahaiguste ja koekahjustuste (nt müokardiinfarkt) puhul. Ka rasedusepuhused muutused plasmavalkudes põhjustavad settekiiruse tõusu.

Erütrotsüütide arvu languse puhul on nn raharullide moodustumine kiirem, mille tõttu aneemiaga kaasneb enamasti settekiiruse tõus. Samas on polütsüteemia korral erütrotsüütide settekiirus sageli normaalne ka juhul, kui kaasneb põletikuline protsess. Külmaaglutiniinide esinemine võib põhjustada erütrotsüütide settekiiruse väga olulist tõusu. Krüoglobuliinid/krüofibrinogeen võivad põhjustada proovi geelistumise kohe mõõtmisaja alguses, mistõttu saadakse väga väike erütrotsüütide settekiiruse tulemus. Plasmaasendajad tõstavad erütrotsüütide settekiirust.

Piret Mihkelson